

Locuinta Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

o in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondenti regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețul de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sase lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Romanii

prea-intregu 30 Fr. = 30 Lei a.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacas a timbrale pentru fiecare-care publicatiune separatu. In locul deschiau 20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

D'in cau'a serbatoarei catolice numerulu proximu alu diurniului nostru va apure numai dominec'a venitoria.

La apelulu d'in „Gazeta“ Nr. 35.

Pest'a, 22. Maiu, 1870.

(H.) Candu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a, gelosa de ori-ce intreprindere ce duce la cultura, educatiunea si prosperarea natiunala, s'a consultatu mai antaiu la 19. februaru a. c. in ceru mai micu, apoi la 28. a acelei-a-si lune s'a intrunitu in adunare publica si forte numeroasa (ca-ci amu poté dice, ca d'intre tota inteligenti'a romana de aici numai doi au lipsitu de la acea adunare), si in urma candu la 28. martiu a. c. s'a intrunitu in asemenea adunare, — candu, d'icemu, acesta inteligentia in adunările sale libere, nepreocupate si nefortiate s'a consultatu despre crearea unu fondu pentru teatru natiunala romanu; candu ea si-a facutu programulu seu, si l'a publicatu; candu ea si-a instituitu unu comitetu pentru facerea statuteloru la formarea unei societati nu teatrale, ci unei societati, a carei chiamare se fia „crearea unu fondu spre a infintia unu teatru natiunala romanu;“ candu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a facea aceste: atunci ea departe a fostu de a crede ca se va afla cine-va care se o incrimineze in publicu, in „apelu catra inteligenti'a romana d'in Transilvani'a si partile alaturate“, ca vre se „impedece prosperarea Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“, si ca vre „se impartia si se subtraga poterile d'in cari se nutresce acesta asociatiune si vre se face „imposibilu scopulu acestei-a.“

Si totu-si unu omu de pusetiune inalta, unu barbatu pre care tota lumea l'a crediutu ca este destulu de maturu si celu mai seriosu, unu romanu in ale carui bune intentiuni amu poté inca se nu ne dubitam, unu patriotu care cu iubirea de tier'a sa si de poporulu romanu totu-de-un'a s'a falitu — vine acum in „Gazeta Transilvaniei“, Nr. 35, dela 18/6 maiu a. c., si trentese asta incriminatie in faci'a a tota inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a; ca-ci acesta inteligentia a concludu a se forma „Societate pentru crearea unu fondu spre a infintia unu teatru natiunala romanu;“ ca-ci acesta societate — dice autorulu apelulu d'in numerulu memoratu alu „Gazetei“ — este „rivalu impedeatori u prosperarii Asociatiunii, si e in stare pre multi a-i abate dela detorintiele loru cele mai sacre catra poporu, de la detorintiele nostre de a springin d'in tote poterile asociatiunea . . . e in stare se ne impartia si se ne subtraga poterile d'in cari se nutresce, cu cari prospera asociatiunea.“

Ei bine! dnii Antoniu Mocioni, Georgiu Mocioni, Alesandru Mocioni, Eugeniu Mocioni, Ionu Eugeniu Cuucu, Sigismundu Popoviciu, Iosifu Popu, Dr. Aureliu Maniu, Vichentie Bogdanu, Sigismundu Borlea, Iosifu Hodosiu, Ladislau Buteanu, Basiliu Iurca, Lazaru Ionescu, Petru Mihali, Demetriu Ionescu, E. B. Stanescu, V. Babesiu, toti deputati romani in camer'a deputatiloru d'in Pest'a si Iosifu Vulcanu, cari toti au subscrisu convocarea la adunare; si apoi atatu acesti-a catu si betranulu Gavrilu Mihali membru la tribunalulu supremu, si Augustu Ladai membru la curtea de cassatiune, si Ioane Puscariu si Iosifu Hossu, Sigismundu Papu, Ioanu Misiciu, Aloisiu Vladu, A. Cimponieriu, A. Nedelcu, N. Ioanoviciu si alti venerabili si binemeritati romani de aici — „acesti-a toti sunt rivali impedeatori prosperarii asociatiunii, toti abatu pre romani de la detorintiele loru, toti vreu a subtraga poterile d'in cari se nutresce asociatiunea;“ ca-ci toti s'au inoitu a se forma „o societate pentru crearea unu fondu la infintia unu teatru natiunala-romanu!“

Intr'adeveru, ca anim'a mea s'a sbuciumatu si tremura inca in doreri candu am cetitu acesta incriminare in apelulu d'in „Gazeta Transilvaniei“ Nr 35. Si ori ce asi fi crediutu pre lume, dar' aceea ca dlu

Ladislau Basiliu Popp, nu fostulu vice-gubernatore alu Transilvaniei, nici vice-presiedintele la tribunalulu supremu d'in Pest'a, nici consiliariulu intimu alu Majestatii Sale, ci Ladislau Basiliu Popp, fiulu unu preotu romanu, fostulu profesore in liceulu d'in Blasiu si participante la memorabilulu procesu intre cleru cu professorii in frunte si intre eppulu Lemény, si presiedintele asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu — acestu Ladislau Basiliu Popp se vna a insinua inaintea publiculu romanu, ca inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a vre a impedece prosperarea asociatiunii, si a-i subtrage poterile d'in cari se nutresce — o! acesta nici-odata nu-asiu fi crediutu.

Si io inainte de tote, vinu se protestezu cu tota tari'a in contra acestei insinuatiiuni.

Ce vre, si ce a vrutu inteligenti'a romana, candu s'a consultatu si a concludu formarea unei societati pentru crearea unu fondu la infintia teatru natiunala romanu? Nici mai multu, nici mai pucinu decatu a afla pre langa alte institute si midi-loce ce avemu, inca si altele ce nu le avemu, dar' cari sunt necesare pentru „cultur'a si educatiunea poporului romanu.“ Dar' nidecum n'a voit si nu va voi nici-odata ca prin acestu institutu, seu prin ori care altulu, se impedece prosperarea asociatiunii transilvane, seu a ori-carei alte asociatiuni romane, ori chiaru straine. D'in contra, chiaru in un'a d'in adunările sale, s'a datu espresione viua, ca si infintia unei academii romane de drepturi este de suma necesitate, si ca este de detorintia sa, si natiunale si patriotica de a recomanda publiculu romanu infintia academiai, si intru acesta a urma procedur'a inceputa si urmata la infintia fondui pentru teatru natiunala romanu. Si pucinu dupa aceea, amu vediutu, ca comitetulu asociatiunii, plus minus, a urmatu chiaru acesta procedura.

Dar' infintia academiai este mai urgente de catu ori ce alta — se striga. Iar' cine o nega acesta? celu pucinu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a nici-odata n'a negatu-o. Inse deca este urgente, alte institutiuni natiunale pentru romani nu sunt totu atatu de urgente? Unum est faciendum, alterum non omitterendum. Nu ne ajungu poterile la tote? Dar' se incepemu odata; si unu inceputu seriosu si regulatu, de si pote tardu, dar' de securu si-va aduce fructele sale; pre candu deca nu vomu incepe nici-odata, vomu ajunge in perpetuu la nimicu. Deca pre la a. 1850., candu se vorbia multu pentru academi'a de drepturi, si candu s'a facutu si unele oferte pentru acestu scopu, se institui unu comitetu, seu se forma o societate pentru crearea fondui la fundarea academiai, si acea societate seu comitetu ar' fi purcesu regulatu intru ajungerea scopulu, — io asi credu, ca asta-di amu poté avé academi'a. Dar' inceputu regulatu nu s'a facutu, si academi'a nu avemu nici in diu'a de asta-di. Speramu inse dela asociatiune si dela comitetulu ei, ca dupa initiativ'a ce s'a facutu in siedintia acestui-a dela 24. martiu a. c., academi'a se va poté infintia. Si nu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a va fi aceea carea se impedece seu se si subtraga poterile de la unu astfelu de institutu natiunala; precum nu ea este aceea, care se nu fa contribuitu si pana acum si se nu contribuesca si de aci inainte pentru prosperarea asociatiunii transilvane.

Cum? formandu-se mai multe societati, sub diverse numiri, dar' cu acel'a-si scopu de a inainta cultur'a si educatiunea poporului romanu — un'a trebue se impedece pre cecalalta, seu se i subtraga poterile d'in cari se nutresce? Dar' atunci, pentru ce s'a formatu „asociatiunea pentru cultur'a poporului romanu“ in Aradu? pentru ce s'a instituitu o societate cu acel'a-si scopu in Bucovin'a? Cum? aceste nu impedece prosperarea asociatiunii transilvane, nu-i detragu poterile d'in cari se nutresce? Dar' noi scim ca in Ungari'a si in Bucovin'a sunt multi, forte multi romani, cari concurgu cu ajutoriulu loru la asociatiunea transilvana, si la ori-care alta societate romana.

Dar' societatea „Transilvani'a“ d'in Bucuresci, si societatea „Romanismulu“ totu acolo, si societatea pentru invetiatur'a poporului si aste altele totu acolo, se nu se fia formatu pentru ca impedece un'a prosperitatea celei-a-lalte? Eca nu a detrasu nici-un'a d'in poterile cu cari se nutresce cecalalta, ca-ci tote s'au infintiatu, tote prospera.

Si unde, si alu carei societati presiedinte d'in tote aceste, la vediutu cine-va ce se faca apelu la „inteligenti'a romana“ in care se dica despre alta societate, ca „tu esti rivalu impedeatori alu meu, tu-mi subtragi poterile d'in cari me nutrescu?“

Si aci se mi fia permisu a intrebá: a scriu dlu autoru alu apelulu in modu oficialu, seu numai si-a acatiatu la subscieroa numelui calitatea sa de „presiedinte alu asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu?“ Io tienu la acesta d'in urma, si dubitez de cea d'antaiu; ca-ci in modu oficialu numai atunci ar' fi potutu publica acelu apelu, candu seu asociatiunea in adunarea sa generale, seu comitetulu ei d'in siedintia formalu, l'ar' fi insarcinatu la acesta. Er' asociatiunea si comitetulu ei nu sci, si nu credu ca s'a inoitu, seu ca s'ar' inoi vre-odata la publicarea unu apelu, unde pre o mare parte a inteligentiei romane se o taxeze de impedeatori a prosperarii asociatiunii, pre acea inteligentia, care se nu fostu cea d'in urma de a veni intr'ajutoriulu chiaru alu aceste asociatiuni. Deci io consideru acelu apelu numai de productulu mintei unu particulariu, si cutediu a afirmá, ca acestu particulariu si-a acatiatu la nume calitatea sa de presiedinte, numai ca se de mai multa autoritate insinuatiiuni ce face inteligentiei romane d'in Bud'a-Pest'a.

Departe de mine de a contesta cui-va dreptulu de a se adresa cu apeluri catra inteligenti'a romana, fia „d'in Transilvani'a cu partile alaturate“ numai, seu fia catra tota inteligenti'a romana; dar' io nici-odata, nici ca particulariu, nici ca presiedinte alu ori-ce asociatiunii n'asiu fi potutu subscrie acelu apelu. Io asi fi d'isu puru si simplu: „Romani! contribuiti la ori-ce institutu natiunala; ca-ci tote au acel'a-si scopu de cultura, educatiune si prosperare a poporului romanu.“ Si aci era-si departe de mine de a dá lectiuni dlui Ladislau Basiliu Popp, ca-ci nu io i-am fostu professoru, ci numai discipulu i-am fostu.

Dar' iubitu si prestimatulu meu professoru, ce face in apelulu seu? Face ca celu mare pastoriu care, chiaru pre timpulu candu era se se puna primele fundamente la infintia academiai romane, a d'isu catra fiii sei sufletesci: „feriti-ve de fiii celui-a-laltu pastoriu sufletescu ca de focu;“ era acestu-a: „numai in legea ce profesezu io este mantuire.“ Si amendoi pastori erau romani. Acesta o am adusu numai ca exemplu, si nidecum cu intentiune de provocare seu de alusiune la inaltele persone pre cari totu-de-un'a le-am respectatu. Io inse cauta s'o marturisescu, ca n'amu urmatu aceste precepte si, prin urmare, n'asiu poté se facu nici ca profesorele meu. Ci am d'isu si voi dice: iubiti-ve romani unulu pre altulu, ca-ci toti sunteti frati; dati d'in prisointiele vostre pentru ori-ce institutu natiunala; dati dupa instinctulu animei vostre, ca-ci nici-unu institutu natiunala nu poté se fia rivalu impedeatori u alu altoru institute natiunale; nici unulu nu subtrage poterile ce nutrescu pre celaltu; ci tote se nutrescu unulu pre altulu, tote prospera unulu langa altulu: ca-ci voi, o! romani, le nutriti, a vostra este prosperarea.

Si pentru ce s'a facutu apelulu de sub cestiune? Pentru a indemná pre romani la contribui in folosulu asociatiunii seu alu academiai? Se pote; inse nu acesta este, cu ce se ocupa acelu apelu. Elu se ocupa cu a combate o societate, care inca nu esiste; pentru acesta inse nu era de lipsa unu apelu ca celu de facia; aceea se potea combate in articli de diurnale, er' nu in apelu semi-oficialu, deca lu-potemu numi asié. Dar' io tare credu, ba asiu poté afirmá, ca deca

nu se nașcă ideea pentru formarea unei societăți spre a creă unu fondu de teatru național, și decă această idee nu se puneă în lucrare: apelul ar' fi remas pentru totdeaun'a în pînă autorului și presiedintului asociației, ca atare său ca particulariu, nici-odată nu i-ar' fi venit în minte a scrie apeluri în interesul fondului asociației. Său și cându i-ar' fi venit, nu cređu că pentru a indemnă pre romani la contribuiri, si-ar' fi luat drept argumentu combaterea unei societăți, — că-ci atunci ar' fi trebuit să combata alte societăți existente, fiindu că societatea pentru înființarea teatrului nici în idea nu există.

Și pentru ce dar' dlu Ladislau Basiliu Popp, pentru ce elu singuru s'a aflatu a se radică în contra creării fondului pentru teatrul național, cându însu-si dîce că „precum ori și ce întreprinde, asî se teatrul național are de scopu radicarea numelui și a mariei naționale“, ba indemnă a contribuî și la acestu-a d'în prisosintia? Pentru ce a aflatu de bine ca, în apelulu care lu face „cîtra inteligența română d'în Transilvania și părțile alaturate“, să combata teatrul național dîcîndu, că „societatea pentru crearea fondului la teatrul național“ este unu rivalu împedecătoriu prosperării asociației transilvane?

Și pentru ce o combate chiaru atunci și în acelu apelu, unde dîce, ca: „să nu perdemu d'în vedere, că asociația pentru teatru național încă este o protestatiune solemnă, că națiunea română nu vré să apună! înse numai intr'atatu în catu i se va asigură existența?”

Dar' pentru ce se nu încercamu a-i începe existența?

Ce este dar' aci?

Este aci vre-o rancore personală, care jace ascunsă în secretele animelor omenilor? N'asîu poté să cređu. Deslegati-mi înse enigma! Io nu poteamu să nu constatezu această contradicțiune. Precum nu poté să nu sulevu și acea neconsecvența în apelulu d'în „Gazeta“, că pre cându autorulu spera și ascepta spriginulu asociației, pre atunci cere spriginulu unei academie române de drepturi; va să dîca, autorulu său identifica asociația cu academi'a, său vorbește despre un'a și indemnă la alt'a. Apelulu pentru spriginirea d'în partea particularilor a academiiei lu-va dá comisiunea ce s'a instituitu pentru compunerea statutelor; asociația și-va dá spriginulu, decă va vof, în adunarea sa generală. Dlu autoru alu apelului nu trebuiă să confunde aceste doue idei, că ci confusiunea confusiune naște.

În urma, ori catu asî fi vrutu a încungiră această polemă, decă este polemă, — că-ci polemiele nici-odată nu mi-au placutu, — totu-si în interesul cauzelor și întreprinderilor nostre naționale, fia ele de ori-ce natura voru fi, amu aflatu de lipsa a face această intimpinare la apelulu de sub ăștiune. Speru, ba' sum convinsu, că n'am esacerbatu animele; pentru ca pace și buna întielegere vreu. Si n'am facutu alta, de catu cându am vedîutu, ca intențiunile inteligentiei române d'în Bud'a-Pest'a se depingu cu coloru atatu de negru; cându amu vedîutu, că ide'a ei de a formă o societate pentru crearea unui fondu la înființarea teatrului național, o persona atatu de autoritativă o presintă la publiculu romanu, nu altmintere decatu în form'a unui monstru, care ar' vré să divore totulu: atunci n'am potutu să nu redcu cestiunea la adevarat'a ei valoare, și a dîce: scopulu societății care se va formă, nu este altulu decatu adunarea unui fondu pentru teatru naționalu romanu. La acestu fondu voru contribuî acei-a cari voru vof, și pre cari, cum dîce si dlu autoru alu apelului, i va trage „anim'a și ratiunea“. Specializarea mai detaliată cum voru avé a se întrebuintă interesele, o voru determină statutele, cari sunt în lucrare. Astfelu cređu io, ca va fi ajutorarea tinerilor cari aru dorî a studiă artile frumoase, și ajutorarea societăților teatrale ambulante, etc.

Nu vreu să vorbescu acum de folosele productiunilor teatrale. Să ne aducemu numai a minte de insufletirea ce a causatu la romani dlu Pascaly mai anii trecuti cu reprezentatiunile sale prin Transilvania, Banatu și Ungaria: și se negăm apoi, că asemenea societăți n'au efectulu la romani, care lu-produc asociațiunea transilvana prin ambulațiunile sale!

Dar' incheiu și dîcu: nu ve ocăriti romani unui pre altii; ajutați-ve în tote și preste totu; faceți-ve toti detorinti'a după cum ve dictéza mintea și anima, și nici-odată nu ve puneți unui la altii pedeca în întreprinderile vostre, cari au de scopu „radicarea numelui și mariei naționale;“ și nici-odată în întreprinderile vostre naționale, fia de ori ce natura voru fi, nu lasați să ve predomnască nici rancorea, nici interesulu său ambițiunea personală, ci lasați-ve conduși totu-de un'a și nu-

mai de interesulu și ambițiunea prosperării și fericirii naționale! . . . Atunci nici portile infernului nu ve voru sdrobi, nu ve voru poté nimicî . . .

Locuitorii tienutului Lunca d'în comitatulu Bihorului, — a caroru-a adresa cîtra frații slovaci o publicaramu în Nr. 41 alu diariului nostru, — și-manifestara multumit'a lor dlu Dr. Paulu M u d r o n, aperatorulu nostru în processulu de pressa pertratatu înainte-a juriului d'în Tirnavia, prin una epistola deosebită, ce i-o tramisera de-a dreptulu.

În urm'a acestei manifestatiuni de recunoștința d'în partea romanilor luncani, Dlu Dr. Paulu M u d r o n ni adreseza urmatori'a scrisore:

Posoniu, 20 maiu 1870.

„Onorabile Redacțiune!“

Locuitorii romani ai tienutului „Lunca d'în comitatulu Bihorului binevoira a-mi multumi printr'o epistola deosebită, pentru aperia mea tienută cu succesu în processulu de pressa alu Dlu Ionu Poratiu.

„Deci am onorea a rogă pre onorab. Redacțiune, ca să binevoiesca a dá locu multumitei mele publice în această privința, pre langa expresiunea, că succesulu favorabilu alu cauzei nu se pote atribui nece decatu aperiai mele ci numai dreptății atātu a cauzei câtu si a juriului; că m'am sentitū înse fericitū de a poté promové, după poterile mele, caus'a fratiloru nostri romani.

Binevoiesce a primî, etc.

Dr. Paulu Mudron, m. p.

Camer'a reprezentatorilor Ungariei.

Siedint'a de la 20 maiu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'în partea guverului au fostu de facia ministrii: Lónyay, Gorove, Eötvös, Bedekovics și Horváth.

Dupa cetirea și autentificarea procesului verbalu alu siedintiei d'în urma, presiedintele pune pre biuroulu camerei literale credenționale ale c. Alesandru Zichy, deputatu alesu în cerculu electoralu Nádúvár, cottulu Sabelciu. — Se transpunu comisiunii verifcatorie. După ace'a se presinta mai multe petitiuni cari se tramitu la comisiunea petitiunaria.

Gavrilu V á r a d y interpeleza pre ministrulu cultelor, dăca are de cugetu a presintă camerei unu proiectu de lege despre edificarea unei case în Pest'a presom'a politecniceului si, până la terminarea edificării cestiunate, unde voiesce a asiedî în Pest'a acestu institutu? — Se va comunică ministrului concerninte.

Stefanu P a t a y presinta unu proiectu de conclusu, conformu carui-a deputatorilor cari ocupa în Bud'a-Pest'a vre-unu oficiu de stat, să nu li competa bani de cartir. — Se va tipari și pune în desbaterea camerei.

Trecundu se la ordenea dilei, se cetesce a trei-a oră și prime-ce definitivu proiectulu de lege despre construirea călii ferate Nyiregyháza-Ungvaru. — Se tramite camerei magnatiloru.

Se pune în desbaterea camerei proiectulu de lege despre rescumperarea comunelor de pre dominiulu tibiscanu de la competitiile erariali. După una desbatere scurta, camer'a adopta, în generalu și specialu, proiectulu d'în cestiune.

Siedint'a se inchiaia la 12 ore meridiane.

Siedint'a de la 21 maiu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Antoniu Majláth. D'în partea guvernului au fostu de facia ministrii: Melch. Lónyay, Balt. Horváth, Stef. Gorove, b. Ios. Eötvös, Col. Bedekovics și c. Iul. Andrassy.

Dupa autentificarea procesului verbalu alu siedintiei precedente, și după presintarea mai multoru petitiuni, cari se transpunu comisiunii petitiunariae,

Alesand. C s i k y pune pre măs'a camerei unu proiectu de conclusu, conformu carui-a guvernulu să relateze totu-de-un'a, în siedint'a prima a fiasce-carei-a lune, despre petitiunile transpuse ministriloru spre delibereare. — Se va tipari.

Lad. S z ö g y é n y i relateza d'în partea comis. centrali despre proiectulu de lege relativu la esecutorii judiciali. — Se va tipari.

Em. H a l m o s s y relateza d'în partea comis. petitiunariae despre doue petitiuni relative la trasarea căliilor ferate. — Se tramitu la sectiuni.

Se cetesce a trei-a oră și se primesce definitivu proiectulu de lege despre rescumperarea comunelor de pre dominiulu erarialu tibiscanu. — Se tramite camerei magnatiloru.

Ministrulu finanieloru, Melch. L ó n y a y, relateza despre starea imprumutului pentru căliile ferate, cu finea anului 1869; despre starea negociatiunilor, continuate cu privire la chiarificarea activelor și passivelor comune;

despre rezultatulu lucrărilor anchetei dietale, conchiata în privința reformării contribuției și, în fine, despre rezultatulu manipularii casei de pre anulu 1869. — Se voru tipari și impartî între deputati.

Ministrulu presiedinte, c. Iultu A n d r á s s y, invita camer'a a tramite la sectiuni proiectulu de lege relativu la organizarea comunelor și juredictiunilor.

De aci se escă una discutione lungă și viua carea, fiindu tempulu înaintatu, se va continuă în siedint'a de luni (23. maiu.)

Siedint'a se inchiaia după 3 ore postmeridiane.

Beiusiu, 15 maiu 1870.

Onoratu publicu romanu, interesatu de progresulu speranței venitorului său, a cuprinsu totu-de-un'a cu amore caldușă modestele întreprinderi ale societății de lectură a tenerimei studiose de aici, și prin această a încuragiatu pre surculii traianidi la continuarea dezvoltării lor, i-a indemnatu la activitate mai întinsă. Atātu această încurajare, câtu și apretierea binevoitoria a aspiratiuniloru june manifestate la mai multe ocațiuni, a facutu, că societatea nostra de lectură și-tiene de detorinta placuta a-si aretā în totu anulu fructele nesuintieloru sale prin câte una productiune literaria publică.

Deci și estu-tempu s'a resolvitu a încunună activitatea sa printr'o productiune literaria publică, ce o va arangiă în 14 iuniu cal. n., adeca în diu'a a trei'a de Rosale, după urmatoriulu programu:

1. Mersulu lui Stefanu celu Mare: „Pre o stancă neagră“, de Bolinteanu, esecutatu de corulu instrumentalu.

2. Cuventu de deschidere, de D. Conducatoriu.

3. Corulu vocalu va intonā pies'a națională: „Coron'a Moldovei.“

4. Ioanu Groza, studinte de clasa a VI, va dechiama o poesiă originală a sa: „Cătra Romani.“

5. Corulu instrumentalu va cantă: „Doina a Horii.“

6. „Disertatiune despre datinele poporului romanu mai alesu d'în Crisia n'a“, compusa și diserata de Atanășiu Tudnăscu, studinte de cl. a VIII.

7. „Cantece poporale“, întonate de Iacobu Onea, studinte de clasa a VIII, în costumu naționalu după form'a pastoriloru d'în muntii Sabiului.

8. Aureliu Suciu, st. de clasa VII, va dechiama poesiă: „După prim'a mea amore“, de Badescu.

9. „Idiotulu“, Satira, compusa și predată de Moise Toma, studinte de clasa a VIII.

10. Corulu instrumentalu va esecutā: „Ardele n'a“

11. Vasiliu Popu, studinte de clasa a VIII, va deklamă poesiă: „Unu suspinu d'în Carpate“, de M. Toma.

12. Corulu vocale va intonā „Destepata te Romane.“

13. Cuventu de închidere, rostitu de D. Conducatoriu.

14. Mersulu studintiloru, cantatu de corulu instrumentalu.

Inceputulu va fi la 10 ore, înainte de media-di, éra la 4 ore după media-di se va tiené petrecere de dantîn în paduriti'a orasiului.

Sperăm că amorea, cu carea ne a spriginutu onoratu publicu romanu va fi totu atātu de caldușă ca până aci, dreptu ce credemu, că ne va onorā cu presintă-i stimată.

D'în siedint'a a XIX a societății de lectură.

Moise T o m a,

Notariu alu corespundintieloru.

Teodoru R o s i u,

Profesoru gimnasiale,

conducatoriulu societății de lectură.

Romani'a.

Mesagiele Domnitoriului Carolu pentru deschiderea și disolverea corpuriloru legelative.

Domniloru senatori,

Domniloru Deputati,

Pentru motivele cuprinse în raportulu consiliului Meu de ministri dela 22 Apriliu d. u., v'am convocatu pentru asta-di în sesiune estordinaria mai curundu decātu ve anunciasemu prin mesajulu Meu de închidere.

Sesiunea Corpuriloru legiuitorie este deschisă

CAROLU,

(Urméza semnaturile d-loru ministrii).

Domniloru senatori,

Domniloru deputati,

Prin mesajulu Meu de prorogarea corpuriloru legiuitorie, d'în 30 Martiu d. u., v'am facutu insarcinarea și

presemu d-lui Al. G. Golescu, ca expresiune a majorității Adunării, pentru formarea unui nou cabinet.

D. Golescu nereușind a forma unu altu ministriu, si membrii cabinetului actualu, numiti d'in initiativ'a Mea, ca unii ce facu parte d'in sinulu minorității, neputandu sporá concursulu majorității, mi-au cerutu de a face unu apelu la alegatori, apelu la care eu amu consimțitu.

Despartindu-me de domni'a vostrá, d-loru senatori, d-loru deputati, nu me potu opri de a ve manifestá tota Mea recunoscințá pentru sentimentele de devotamentu ce Mi-ati aretatu in totu cursulu exercitiului mandatului d-vostre.

CAROLU.

(Urmeza semnaturile d-loru ministrii.)

Raportulu consiliului ministriloru cátra M. S. Domnulu.

Pré Inaltiate Domne.

Pre temeulu motiveluor capuse in mesagiulu Mariei Vostre de deschiderea sesiunii extraordinarie a corpuriloru legiuitorie pentru asta-di, 1 Maiu, subscrisii venimulu supune la Inalt'a Mariei Vostre semnatura proiectele de decretu pentru disolvarea acestoru corpuri.

Suntemu cu celu mai profundu respectu,

Pré Inaltiate Domne,

ai Mariei Vostre,

pré plecati

si pré supusi servi:

(Urmeza semnaturile d-loru ministrii.)

CAROLU I.

Prin gratia lui Dumnezeu si vointia nationala, Domnu alu Romaniloru.

La toti de facia si viitori sanetate.

Asupr'a raportului consiliului nostru de ministrii de la 1 Maiu curentu sub Nr. 504;

In virtutea art. 95 d'in Constitutiune,

Am decretatu si decretamu ce urméza:

Art. I. Corpurile legiuitorie sunt si remanu disolvate.

Art. II. Colegiile electorali pentru nouele alegeri voru fi convocate, si viitoarele Adunari legiuitorie se voru intruni in termenulu prescrisu de lege.

Art. III. Presedintele consiliului nostru de ministrii este insarcinatu cu aducerea la indeplinire a acestui decretu.

Datu in Bucuresci, la 1 Maiu 1870.

CAROLU.

Ministru Presiedinte,

M. Costachi.

Nr. 723.

Nr. 724.

CAROLU I.

Prin gratia lui Dumnezeu si vointia nationala, Domnu alu Romaniloru,

La toti de facia si viitori sanetate.

Asupr'a raportului ministrului nostru secretariu de Statu la departamentulu de interne cu Nr. 5,916;

Avendu in vedere decretule nostre cu Nr. 723, si 724 d'in 1 Maiu curentu;

Avendu in vedere art. 95 d'in Constitutiune si art. 46 d'in legea electorala;

Am decretatu si decretamu:

Art. I. Colegiile electorali pentru Corpurile legiuitorie sunt convocate precum urméza:

a) Colegiulu I-iu pentru deputati, in diu'a de 25 Maiu curentu, va alege pre deputatulu cerutu de art. 62 d'in Constitutiune;

b) Colegiulu alu II-lea idem, in diu'a de 27 Maiu curentu va alege pre deputatii ceruti de art. 62 d'in Constitutiune;

c) Colegiulu alu III-lea idem, in diu'a de 29 Maiu curentu, va alege pre deputatii ceruti de art. 62 d'in Constitutiune;

d) In dilele de la 19 pana la 21 Maiu curentu inclusivu, colegiulu alu IV-lea va alege pre delegatii ceruti de art. 48 d'in legea electorala;

e) Delegatii alesi de colegiulu alu IV-lea sunt convocati in diu'a de 31 Maiu curentu, spre a alege pre deputatulu cerutu de art. 63 d'in Constitutiune;

f) Colegiulu I-iu pentru senatori, in diu'a de 2 iuniu viitoru, va alege pre senatorulu cerutu de art. 68 d'in Constitutiune;

g) Colegiulu alu II-lea idem, in diu'a de 4 iuniu viitoru, va alege pre senatorulu cerutu de art. 68 d'in Constitutiune;

h) Colegiulu universitatii d'in Bucuresci si Jasi idem, in diu'a de 6 iuniu viitoru, va alege fie-care, pre senatorulu cerutu de art. 73 d'in Constitutiune.

Art. II. si celu d'in urma. Ministrulu nostru secretariu de Statu la departamentulu de interne este insarcinatu cu executarea ordonantiei de facia.

Datu in Bucuresci, la 2 Maiu 1860.

CAROLU.

Ministru secretariu de Statu

la departamentulu de intere,

M. Costachi.

Nr. 733.

Circularea consiliului ministriloru cátra toti d-nii prefecti de districte.

Domnule prefectu,

Asta-di, corpurile legiuitorie au fostu disolvate si in aceste momente in cari tier'a este chizata a relua prin noue alegori, posesiune de sino insu-si, este binc sê ve petrunđeti atatu de gravitate situatiunii cátu si de misiunea ce guvernulu actualu a luatú asupr'a sa. Cándu Marfa Sa, dupa mai multe incercari nefructuose, a chizmatu in sfaturile sale pre cabinetulu actualu, erá firesce ca, primindu inalt'a onore ce ni se faceá, sê ne dámu sêma de situatiunea ce mosteniamu si de dificultatile ce avemu a invinge.

Domnule prefectu, ve esto cunoscutu cá intr'o periuada de trei ani, s'au disolvatu degiá in trei ronduri corpurile legiuitorie. Camer'a aléa in 1866, a fostu disolvata in 1867, Camer'a de la 1868 s'a disolvatu dupa o duratu de 13 lunde, la 1869, si Camer'a de la 1869 s'a disolvatu acum de guvernulu actualu.

In acestu scurtu periuadu au avutu locu si trei disolvári de Senatu.

Camer'a de la 1868 a duratu mai acól'a-si timpu ca si ministeriulu, sub care ca a fostu formata. Sub acelu ministeriu omogenu si cu o majoritate compacta, bine disciplinata, a trecutú cu inlesnire tote proiectele ce i s'au prezentatu, precum: concesiunea drumurilor de feru, votarea bugeteloru chiaru in blocu si a toturoru crediteloru cerute de guvernulu.

Cu tote aceste aparintie constitutiunali, acca Camer'a, precum si Camer'a de la 1869, au fostu forte banuite d'in punctulu de vedere alu independintiei sorgintei loro.

Pre langa acést'a trebuie sê constatamu inca cá, d'in nefericire, Camer'a d'in urma nu a prezentatu nici o data acea omogenitate, care pote singura dá unu guvernulu tare si compactu; cá ei dupa ce ministeriulu d'in 15 Noemvre 1868 a primitu mai multe modificári succesive, in cele d'in urma a trebuitu sê se retraga la 30 Martiu si crisa ministeriale, de o duratu mai multa de cátu exceptiunala sub unu regimulu constitutiunalu, a tienutu pana la venirea ministeriului actualu.

Intr'acestu intervalu mai multe combinatiuni au fostu incercate inzedaru, si membrii acestui cabinetu tienu inainte de tote a constatá, cá ei nu au participatu intru nimicu la provocarea acelei crise.

Nu ne apartiene nóe si neci aru fi aci locul oportunu de a discute actele legislative ale acestoru Adunári.

Banuel'a, ce in continuu a planatu asupr'a sorgintei ambeloru adunári mentionate mai susu, a fostu, dupa parerea nostra, un'a d'in cauzele principali ale situatiunii dificile, ce s'a creatu prin rezultatele produse in cursulu functiunárii loro.

De aci nascú o alterare a spiritului publicu, o anarchia morala ce a sgduitu pana in fundulu animei organismulu nostru politicu.

Cándu intr'o tier'a, unele d'in partide sunt chizmate in Adunári prin unu concursu de stranie imprejurári, in numeru mai mare de cátu le-aru fi erstatu adeverat'a loro potere, dra altele oprite de a luá locul ce le revine de dreptu, se produce neaparatu o stáre de lucruri factice, care prelungita devine o primejdia. Unii asuma sarcine nepotrivite cu poterile loro, altii se vedu pre nedreptu lipsiti de partea ce le revine; incetu, incetu concordantia diferiteloru elemente se desface si nu avemu de cátu discordia, acolo unde armonia este singur'a conditiune a unei desvoltári naturali.

Guvernulu actualu nu crede a gasi unu remediu mai salutaru la acést'a stáre de lucruri, de cátu facundu francamente unu apelu la alegatori.

De la inaltimea tribunei s'a sustienutu de cátra membrii acestui cabinetu, cá nu ministeriele trebuie a forma majoritatile Cameriloru, ci majoritatile cameriloru a forma ministeriele. Aceste principie, guvernulu actualu este decisu a le realizá si prin fapte. Ori cátu de ademenitorie ar' poté fi la prim'a vedere majoritatile banuite de complozenta, tari'a guvernuluor, formata sub asemenea auspicio, este unu ce vremelicu si ilusoriu. Si ce este si mai gravu cá nemulțamirile tier'e asupr'a acteloru unoru guverne in asemenea conditiuni, de si se potu pune la adaposulu acelorú majorități, in cele d'in urma recadu asupr'a poterii executiv'e.

Noi, credinciosi principieloru constitutiunali, voimulu d'in contra a degagé respunsabilitatea poterii executiv'e séu mai bine dicundu, voimulu ca acca respunsabilitate sê fia impartasita de acei ce sunt liber'a expresiune a alegatoriloru.

Domnule prefectu, d'in cele espuse mai susu intieleteti forte bine, care este misiunea d-vostre in facia alegitoriloru ce se pregatescu.

Ve ceremu a nu uita nici odata cá, ori care ar' fi capacitatea unu guvernulu, ori care ar' fi puritatea intentioniloru sale, cele mai mari insusiri si cele mai binevoitorie cugetári devinu unu reu, cándu, impinsa de o activitate nerabdatoria, guvernulu nu lasa tier'e facultatea de a se asociá d'in propriulu séu impulsu la vederile ce lu insuffu.

Daca inse o deplina libertate trebuie sê fia norm'a de conduita, ve ceremu sê nu permiteti pasiuneloru partideloru violente, sê exerciteze o inriurire de la care guvernulu se abține d'in partea sa, si care in definitivu este in detrimentulu toturorú-a.

Avemu in mána fortia pentru a mantiené ordeneá, pentru a aperi pro pacinicii cetatieni in contr'a unoru insarcinári asupritorie, nu vomu suferi ca violentia sê vina a aplecá in favórea ei balantia in carea se cumpaneescu destinele natiunii. Nu vomu tolerá dara ca prin asemenea intimidári, minoritati violente sê se transforme in majoritati factice, cari pre urma, sub aparintiele formeloru constitutiunali, vinu cu pretensiunea de a impune tier'e guverne cari nu potu avé radechine in opiniunea publica, si ducu prin urmare fatalminte la situatiuni anormale.

Aceste cugetári, ve rogu, d-le prefectu, a le face cunoscutu in jurulu d-vostre.

In lips'a Corpuriloru legiuitorie si pana la a loru intrunire trebuie inse ca si tier'a sê cunosca program'a de administrare a guvernulu.

Ea se resuma in doue cuvinte:

Moralitate si legalitate.

In privintia situatiunii financiare, creata prin votarea unoru bugete neechilibrate, guvernulu este otaritu a intruduce, in aplicarea acelorú bugete, celu mai mare spiritulu de economia.

In cestiunea executárii drumurilor de feru, cari preocupu atatu de multu spiritele, guvernulu va executá cu fidelitate angajementele contractate de cátra guvernulu si concesiuinari, astfelu ca sê nu se causeze neci unu prejudiciu Statului.

Natiunea pote fi asemenea asigurata, cá guvernulu actualu va pune tote silintiele sale pentru a continua sê mantiena cu Inalt'a Porta si cu poterile garante cele mai bune relatiuni.

Romania nu pote uitá recunoscinț'a ce detoresce mai alesu acelorú poderi, cari au luatú initiativ'a transformárilor socialie si politice de cari ne bucuramu.

Sfirsindu, d-le prefectu, ve ceremu intieptulu d-vostre concursu pentru ca sê ne inlesniți misiunea ce guvernulu voiesce a indeplini.

Primiti, d-le prefectu, incredintiarea destinsei nostre consideratiuni.

Presiedintele consiliului ministriloru si ministru de interne, M. Costachi.

Ministru de resbelu, G. Manu.

Ministrulu lucráriloru publice, G. Gr. Cantacuzino.

Ministrulu financiiloru, C. Gradisteanu.

Ministrulu de externe, P. P. Carp.

Ministrulu justitiei, Ales. Lahovari.

„Inform. bucur.“

VARIETATI.

* * (Statisticiu.) Conformu bugetului de pre an. 1871, armata federatiunei germane de media-nopte va consisté d'in 299,704 fetiori; d'intre cari 13,012 sunt oficiari, 36,180 suboficiari, 3540 bandisti, 5958 dobasii si trompetari, 245.714 militari, 2189 fetiori se voru aplicá la lazarete si 7143 lucratori. Afara de acesti-a voru fi inca 1290 medicii, 573 chirurghi, 507 esactori, 454 maistri de pusca si 175 factori de siele. Cavaler'ia va consisté d'in 73,312 fetiori. Armata se compune d'in 118 regimete de infanteria, d'in 18 batalione de venatori, d'in 10 de curasieri, d'in 21 de dragoni, d'in 18 batalione de de husari, etc.

* * (Opidulu Beiusiu), ca centru alu unu teritoriu impoporatu de mai bine de 100,000 locuitori, tramise in dfele trecute una deputatiune compusa d'in DD.: Augustu Antalu, protopopu gr. cat., Ladislau Szabó, preutu rom. cat., Ioanu Erdélyi, primariulu opidului, N. Benedek, notariulu opidului, si contele Ludovicu Porcia la ministrulu de justitia, Balt Horvath, cu rogarea ca opidulu Beiusiu sê fia resiedinta sedrii pentru teritoriulu mentionatu. Se scie adeca, cá deputatulu Colomanu Tisza, cu clic'a sa, ar' voi ca sedria d'in cestiune sê aiba resiedinta in Tinc'a, ce'a ce ar' fi una dauna nespusa pentru poporulu, care in casulu acestu-a ar' fi silitu sê face caletoru de un'a séu doue dile pentru afaceri de justitia. Precum suntemu informati, deputatiunea so rentorce a casa cu cele mai bune asigurári atatu d'in partea ministrului justitiei cátu si a altoru barbati de influinta.

* * (Socota publica.) Dlu Teodoru Rosiu, profesorulu de fisica si matematica la gimnasiulu romanu d'in Beiusiu, ni tramise spre publicare inca in februaru numele acelorú domni, cari au conferitu la balulu nationalu tienutu in Beiusiu la 12 febr. 1870 in favorulu museului fisicu. Numele loro d'impreuna cu ofertele maritimose se publica asta-di, precum urmeza: Pavelu Vladutiú 2 fl., Vasiliu Vasiu iunior 1 fl., Michaiu Ferlieviciu 1 fl., Ioane Molnar 1 fl., Stefanu Viragh 3 fl., Aloisju Mihályi 3 fl., Antoniu Gutmann 50 cr., Ludovicu Zsigmond 2 fl., Blumenfeld 1 fl., Mihaiu Tisch 1 fl., Sandru Lipiczki 1 fl., Danila Mairescu 1 fl., Paulu Ba-

Iatui 2 fl., Franciscu Bodis 2 fl., Demetriu Wenter 1 fl., Carolu Barabás 2 fl., Petru Suciu 1 fl. in arg., Aureliu Suciu 1 fl. in arg., Victoru Manu 1 fl., Demetriu Negreanu 2 fl., Vasiliu Siarcadi 5 fl., Grigorin Szarukán 5 fl., Georgiu Csizmazia 5 fl., Georgiu Lazaru 1 fl. in arg., Cab'a Iuliana ved. cu familia 4 fl., Antoniu Ditrich 3 fl., Bolcasiu Ioane junior 1 fl., Franciscu Schönkerzig 2 fl., Martinu Petrusiu 2 fl., Ioane Grigorovicu 1 fl., Teodoru Ardeleanu 3 fl., Ioane Lazaru 2 fl., Nicolau Cristea 3 fl., Nicolau Bolcasiu 1 fl., Contés'a Ana Porcia n. Popovicu 5 fl., Ioane Vass 2 fl., Iosifu Liska 5 fl., Ioanu Reginer 1 fl., Ignatiu Tisch 1 fl., Augustinu Szabó 1 fl., Teodoru Lazaru 1 fl., Ioane Dudu 2 fl., Teodoru Fasia 2 fl., Emil Iancso, 2 fl., N. Éder veduva 3 fl., Iliá Ferentiu 3 fl., Georgiu Borh'a 2 fl., Petru Cociu 2 fl., Vasiliu Curtescu 1 fl., Ioane Pinteru 2 fl., Mihaiu Bandiciu 2 fl., Ioanu Pap 2 fl., Ioane Pap Szilágyi 1 fl., Alesandru Bosintanu 1 fl., Carolu Örléi 1 fl., Stefanu Neubauer 2 fl., Carolu Bidermann 1 fl., Georgiu Popovicu 1 fl., Teodoru Dringu, 1 fl., Ioane Pap senior 3 fl., Davidu Herskovic 2 fl., Gabrielu Weinberger 1 fl., Samuelu Goldberger 1 fl., Vasiliu Bencisiu unu tal. 1 fl. 50 cr., Ladislau Benedek 1 fl., Franciscu Benedek 2 fl., Dionisiu Iancsó 1 fl., Mihaiu Corvianu 3 fl., Antoniu Iordanu 2 fl., Vilhelmu Kändler 1 fl., Iosifu Szilágyi 1 fl., Antoniu Vass 1 fl., Iosifu Pap comisariu 3 fl., Ioanu Lucutia 1 fl., Ioane Zajka 2 fl., Ioane Pantea 3 fl., Gabrielu Cosma 4 fl., Vasiliu Vancu 2 fl., Dr. Maletics 2 fl., Petru Domsia 1 fl., Dsiór'a Mari'a Draganu 2 fl., Dionisiu Nerps 1 fl., Parteniu Cosm'a 4 fl., Maioru: Arlow 5 fl., Dr. Hummel 1 fl., Artemiu Siarcadi 3 fl., Teodoru Ciocanu 3 fl., Moise Nesiu 3 fl., Iacobi Bernstein 1 fl., Adolfu Weisglas 1 fl., Ioanu Éder not. 2 fl., Sandru Kristó 1 fl., Sandru Indreiu 1 fl., Ioane Végh 1 fl., N. Györfi not. 1 fl., Isicescu capitani 2 fl., Dudu ved. 1 fl., Popovicu Ioanu 6 fl., Sum'a: 190 fl. Afara de acésta suma incursa la casa balului, au mai venit de la: Rdis. D. Teodoru Kóváry 5 fl., Ladislau Szabó, plebanu rom. cath., 1 fl. in arg., Carolu Örléy, apotecariu d'in locu, a condonatu d'in conto de 13 fl. 48 cr. — 3 fl. 48 cr. D'in afara au incursu prin Dnu Avramu Ursuti, preotu gr. or. in Siepreusiu dela Dni'a sa 1 fl., Mari'a Ursuti 1 fl., Ioane Popescu notariu in Apateu 1 fl., Petru Suciu, notariu comunali in Ollaca a trimisu de la sine 5 fl. v. a. Deci laolalta 207 fl. 48 cr. v. a. D'in acésta suma subtraguandu-se spesele pentru sala, decoratiune, musica, tiparirea si expedarea bileteloru, lustrarea salei: 94 fl., remane pentru museu sum'a de 113 fl. 48 cr. v. a. Computulu detaiatu atatu despre speșele balului catu si despre speșele solvite pentru museu se potu vedé in museulu fisicu intre orele de preleger. Oferte ulterioare se potu transmite séu la Dlu advocatu Ioane Vasiu, séu la directiunea gimnaziale, si se voru cuitá cu multiamita, pre calea acestui diurnala. Publicandu acestu computu, mi-tieniu de santa detorinta a descoperi cea mai sincera multiamita totoruru onoratióru binefacutori. Ratiuciniulu despre cele procurate pentru museu, precum si siarea detaiata a acestui-a inca le voiú publicá la tempulu séu *). Datu in Beiusiu, 16 Februaru 1870. Teodoru Rosiu m. p., Prof. de fisica si matematica.

*) (Semnele vacelelor bune de lapte.) Arare ori se gasescu vace bune de lapte care se aiba totu odata si forme graciose, forme care le facu se fia frumose. Mai adese ori vacele forte bune de lapte sunt uscatieve si paru a fi mai multu séu mai putieniu neproportionate; ele sunt slabe, cu sioldurile esite afara, celu putieniu in tempulu candu dau lapte. Afara de acésta, candu sunt bestrane au peptulu angustu si pantecele grosu, corpulu lor pare strinsu, inchingatu pre la midiu-loculu peptului. Grasimea carea, precum se scie, se aduna mai alesu in desiaturile ce se afla in prejma organelor si in deosebi dupa spate, la siolduri, lipsescu cu totulu la vacele cele bune de lapte. Acésta conformatiune disgraciosa, venita d'in storcirea ce produce facerea lactelui in ugeru, a fostu adese ori confundata cu slabiciunea si luata ca unu semnu ce areta o mare activitate in formarea lactelui; dara angustarea peptului este o urmare a producerii lactelui, nu cauza a lui. Unu gatú subtire si fixu, unu capu micu, angustu in partea despre corne si destulu de lungu, sunt semnele unei vace bune de lapte; inse nu sunt semne absolute, fiindu cá s'au vedintu vace bune de lapte care au capulu mare si gatulu grosu. Capulu micu si gatulu subtire se afla la tote rasele cele mai bune de lapte, de ace'a unu capu mare nu areta totu-de-un'a, cá ugerulu nu lucreza bine. In vacele cele bune de lapte spat'a pare cá ar' fi radimata de peptu, dara nu lipita de d'insulu. Spinarea, la vacele bune de lapte in locu se fia drepta, are pre la midiu-loculu ei doue séu trei adancature si câte o data numai un'a, care se prelungesce pána la sioldurile de d'inaoi. Candu sier'a spinarei este aduncita, atunci partea d'inaoi a vacii

este mai mare de catu acea de d'inaoi si, prin urmare, organele ce locuescu intr'acésta parte, si chiaru titiele sunt mai voluminose. In vacele cele bune de lapte, partea d'inaoi este forte mare, lombela sunt lungi si largi, sioldurile forte departe unulu de altulu, lasandu intre d'insule unu locu mare in care se pota stá titiele voluminose. Pantecele este mare, sielele sunt late; inse muschii ce le acoperu nu sunt in raportu cu d'insule si vacele paru a fi lalai. Cód'a vacelelor bune de lapte este pána in pamentu de lunga; ea este mai lunga si mai putieniu grossa la radecina de catu la vacele bune de ingrasiatu. Acestu caracteru, ce se pare a fi neinsemnatu, este o urmare a conformatiunei generale a vacelelor bune de lapte. Cód'a este cu atátu mai lunga, cu catu regiunea lombara si sacrumu (d'inaoi'a vitei) este mai desvalita si se pare a fi rotunda, fiindu cá nu are la radecina ei nici grasime nici muschi grosi.

*) (Gazeta Transilvaniei) publica unu telegramu d'in Sighisior'a, dte 15 maiu, dupa care comuna Boiu s'a devastatu mai multu de diumatate in urma unei inundatiuni in spaimentatorie provenita d'in una ruptura de nuori viforosa, carea rapu cu sine 80 de case; telegramulu ni mai spune, cá 200 omeni inecati se aflara pána acuma pre campu; chiaru si in Sighisior'a s'au trasu 14 morti d'in und'a apei; se aflara mame inecate stringundu in bratie pre fiii lor. Era „Telegrafulu Romanu“ primu d'in Sighisior'a, cu datulu 14 maiu, urmatori'a scrisore relativa la acésta calamitate in spaimentatorie: „Ieri, dupa media-di, a venit preste noi una fortuna ingrozitoria; unu singuru tunetu durá preste una ora. Cumcá acésta fortuna s'a descarcatu cu mai mare furia pre Ternava la dealu, ni areta intr'unu modu forte triatu obiectele, cari demaneti'a, in 14, Ternava le ducea pre langa Sighisior'a. Se observau plute frante, trupine de arbori, acoperisie si alte párti de case, totu feluulu de mobile si, in fine, cadavre de omeni, parte barbati parte femee, si unu copilu in léganu, despre care se dice cá ar' fi datu inca semne de vietia. Preste totu se dice, cá s'ar' fi scosus siese cadavre. Se dice cá comuna Boiu e tota ruinata, afara de baserica.“ Totu „Telegrafulu Romanu“ primu d'in Ferihazu, cu datulu 14 maiu, urmatori'e: „Ieri ser'a, intre 7 si 8 ore, se descarcá preste tienutulu acestu a o fortuna cu asié furia, incátu ap'a a rapitu cu sine case intregu, d'impreuna cu locuitori, d'in comunele Siarpatocu si Boiu. Prin o minune mare, scapara cati-va d'intre acei nefericiti; pre candu mai multe cadavre se aflara asta-di pre tienutulu acestei comune. Marimea nenorocirii inca nu e constatata. Mobile si animale de totu feluulu jacu pre tiermurele Ternavei, carea s'a trasu acum era-si in matca. D'in caus'a tempului nefavorabilu, ce dureza de 14 zile, nu s'au potutu semehá decátu forte putiene d'in semansturele de primavera“, etc. — Nefericitele familie, victime ale calamitati nepravediute, astepta mangaiare de la caritatea crestinesca.

*) (Analogie matematice in istoria francesca.) Francesii au placere deosebita pentru computari aritmetice, si in tempulu d'in urma cercula de nou una atare computare forte interesanta, carea e reproducata mai in tote diariile francesce. Intervalulu intre Santulu Ludovicu si Ludovicu XVI face 539 ani. Acuma, daca se adange numerulu acestu-a cu datele, cari caracterizeza unele intepilari principali d'in vietia Stlu Ludovicu, vei dá preste date de intepilari analoge d'in vietia lui Ludovicu XVI. Stulu Ludovicu s'a nascutu la an. 1215; daca se adange catra sum'a acésta 539, resulta 1754, anulu in care s'a nascutu Ludovicu XVI. Isabell'a, sor'a Santului Ludovicu s'a nascutu in 1225; adaugandu-se catra acésta 539, resulta 1764, anulu in care s'a nascutu Elisabet'a, sor'a lui Ludovicu XVI, la ce este de observatu, cá Isabell'a si Elisabet'a sunt nume sinonime, numai cá in limbe deosebite. Mortea lui Ludovicu VIII, a parintelui Santului Ludovicu, a urmatu la an. 1226; adaugandu-se si aci, ca mai susu 539, resulta 1765, anulu in care a moritu daufnulu, parintele lui Ludovicu XVI. Negociatiunile preliminariu pentru casatorirea Santului Ludovicu s'au intepilatu la an. 1231; adaugandu-se catra sum'a acésta 539, urmeza 1770, datulu casatoriei lui Ludovicu XVI. In modulu acestu-a computarea se continua in unu siru lungu de alte intepilante, cari au una analogia adeverata séu numai inchipuita.

*) (Pulverea atmosferica si stricatiunea ei.) Pulverea atátu este de comuna si atátu de tare imprasciata in atmosfera, in catu abie te poti aperá de ea, si este unu ingrediente forte periculosu alu atmosferei, asié in catu inceputulu totoruru morburilor, de cari patimescu omenii, animalele si plantele, e a se cercá in pulvere. Chiaru daca aerulu e chemice curatu, necuratiunea lui chemica lu face de multe ori periculosu. De altmítirele-a, intre conditiuni egali, aerulu lipsitu de pulvere este celu mai bunu si accomodatu pentru respirare. Nu folosescu nemica a reinoi adese-ori aerulu intr'una chilía, daca aerulu celu prospectu care strabate in intru, bolbura pre celu de pre carti si mese, depre tapete si perdele, implendu cu elu atmosfer'a shilk.

ei. Una casa tienuta in curatienea face si aerulu curatu. Plamanele nu potu suferi nici unu aeru, care este amestecat cu materie metalice si vegetabile. Pulverea atmosferica, ce se asieda in chilie, cari nu sunt locuite da multu, este totu-de-un'a plina de atomi fini microscopici de bureti, cari influintieza in modu forte periculosu a sup'a sanetáti. Chiliele, cari forte lungu tempu n'au fostu curetite séu locuite, trebuescu totu-de-un'a curatite bine si ventilate, innainte de ce aru fi locuite de nou.

Sciri electrice.

Rom'a, 17. maiu. Conciliulu n'a tienutu siedint'e ieri si a-lalta-ieri. S'au trimisu trupe la Viterbo spre a impedeá trecerea insurgentiloru preste granitia.

Madridu, 17. maiu. Consiliulu ministerialu decise delaturarea provisoriulu si, in casu candu nu se va poté afhá nice unu rege pentru tronulu Spaniei, se ofera regentelui atributele regesci.

Zagrabi'a, 18. maiu. Primariulu orasiului admoni poporatiunea prin placate afsiate, ca in 30. maiu, diu'a mortii banului Jellaciu, se nu faca vre-o demonstratiune.

Constantinopolea, 18. maiu. Vice-regelu Egiptului tramite, preste putiene d'ile, preclironomulu séu la Petrupole cu una misiune insemnata. La Siumla se voru radica caste mari.

Viena, 19. maiu. Impacarea cu Cehii se nimici definitivu; negociatiunile s'au intreruptu degii.

Florentia, 19. maiu. „Opinione“ anuncia, cá regimulu papalu a asiediatu la granitia unu cordonu de trupe, spre a impedeá trecerea insurgentiloru preste granitia.

Parisu, 19. maiu. Corpulu legelativu aprobá, in siedint'a de ieri, raporturile biouriloru despre plebiscitu. Simon facu una interpelatiune relativa la plebiscitu.

Zagrabi'a, 19. maiu. Una deputatiune constatoria d'in 14 inși, plecá asta-di la Viena, pentru a presintá imperatului una representatiune contra disolverei confinului militar. Pre man se accepta accurgerea unei multimi insemnate de omeni d'in Sissecu si Carlstadt.

Carlovitiu, 19. maiu. In conferintiá generale de ieri si asta-di s'a desbatutu organizatiunea congresului. S'a acceptatu, in principiu, proiectulu despre doue presidie. Episcopatul protesteaza contra sferei de activitate a congresului si a comitetului lui, precum si contra alege rei episcopiloru de catra congresu; in urma acestei-a s'au constituitu conferint'e mai restrins si, daca se voru poté contielege, luni se va discute acésta cestiune in conferinti'a generale.

Viena, 19. maiu. Domineca se va tien aici una conferintiá mare a partitei germane, la carea voru participá: Rechbauer, Kaiserfeld Giskra, Srum, Figuly si alti mai multi.

Leopole, 19. maiu. Diariile polone publice programulu primitu de partia lui Zieminski, de a lui Smolka si de partia cracovianu. Programulu cestiunatu dá una estensiune mai macunosutei resolutiuni dietali; cere dreptulu legelatiunei in privinti'a dariloru directe; unu cursu percentualu la sarcinele comune; sistansu pretensiuniloru statului la desarcinarea pamentului; strafomarea comitetului tierei in guvern respundietoriu; contrasemnarea totoruru ordinatiuniloru relative la Galitia prin unu minist propriu; sustienerea impacarei cu Ungaria; spinginea celoru-lalte tiere, cari nu pretindu cessiuni mai mari, in fine libertatea opiniuniloru in privinti'a constituierei monarciei.

Madridu, 19. maiu. Intr'o conferintiá lunga cu membrii maioritáti cortesului, Prim defasiurá situatiunea relativa la cestiunea de cand datura si, in fine, areta necesitatea, de a se ofá lui Serrano atributele regesci. Se vorbesce, progresistii voiescu a propune in Cortesu esederea de la tronul a ambeloru linie burboni mai inainte de a incuviintia atributele regesci favorulu lui Serrano. — Dupa una alta faisa Espartero n'a respinsu demnitatea regesca neceditiunatu, ci elu ar' primu-o, daca cortesulu i-o oferu.

Viena, 19. maiu. „Volksfreund“ demitiescu faim'a respandita de „Pesti Napló“ cá, dupa una nota impartesita prin nunciu contelului Benpap'a nu va confirmá nece-una-data pre eppi Strossmayer ca arci-eppu de Zagrabi'a.

Proprietariu si editoriu **ALESANDRU ROMAN**
Redactoru respund. interim. **IONU POBUTIU**

*) Celelalte diurnale natiunale sunt rogata se binevoiesca a primi acestu computu si in pretiunitele loru colone.